

RS AU § 117 Medborgarförslag - Stark socken - kartlägg och iordningsställ grävda brunnar på Gotland

Ärendenummer: RS 2025/1633

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Medborgarförslaget avslås.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 2025-08-20 där förslagsställaren föreslår att Region Gotland ska inventera äldre privat grävda brunnar på Gotland och vid behov återställa dem för att kunna användas vid exempelvis kris eller krig, då tillgången till el kan vara begränsad och många borrhälsbrunnar är beroende av elektriska pumpar.

Förslagsställaren föreslår även att koordinater för äldre brunnar samlas in, att vattenprover tas samt att lämpliga brunnar rustas upp och görs tillgängliga för fastighetsägaren och boende i närområdet för vattenförsörjning i en krissituation.

Ärendet har behandlats av regionstyrelseförvaltningen, avdelning Beredskap och säkerhet. För kompetens i sakfrågor rörande vatten har teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen, enhet Dricksvatten bistått.

Bedömning

Det aktuella medborgarförslaget lyfter en angelägen fråga. Gotlands tillgång på vatten är begränsat och ansträngt. Som vardaglig resurs är vårt vatten essentiellt. Tillgång till vatten som samhällsviktig resurs bör även lyftas ur ett totalförsvarsperspektiv vilket ytterligare betonar vikten av såväl grundläggande god tillgång som behov av välfungerande redundanslösningar.

Ur dessa perspektiv är medborgarförslaget intressant. Däremot föreligger legala begränsningar i Region Gotlands uppdrag kopplat till privat grävda brunnar belägna på enskild mark.

Region Gotland ansvarar för vattenförsörjningen inom det av regionen beslutade VA-verksamhetsområdena för kommunalt vatten. Ansvar för enskilda vattenanläggningar, såsom privata grävda brunnar på enskilda fastigheter, ligger däremot i första hand på fastighetsägaren.

Frågan som är aktuell i medborgarförslaget adresserar även statliga myndigheters ansvarsområden där länsstyrelsen i Gotlands län bär uppdraget regionalt. Inom länsstyrelsens geografiska samordnande ansvar återfinns enskild vattenförsörjning, länets vattenresurser och beredskapsrelaterade frågor kopplade till vattenförsörjning.

Mot denna bakgrund bedöms det föreslagna arbetet med en bred inventering och eventuell iordningställande av privata grävda brunnar ligga utanför Region Gotlands kommunala uppdrag. Förslaget berör i stället frågor som ligger närmare Länsstyrelsens regionala ansvar gällande enskild vattenförsörjning. Medborgarförslaget skulle således i stället kunna adresseras Länsstyrelsens verksamhet och uppdrag för möjlighet till fortsatt beredning.

Förslag till beslut: Medborgarförslaget anses besvarat.

Ärendets behandling under mötet

Saga Carlgren (V) yrkar att medborgarförslaget ska avslås.

Ordförande ställer proposition på Saga Carlgrens (V) yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag daterad 2025-08-20

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-19